

Erhverv
J.nr. 2022 - 85833
Ref. HENBS
Den 19. januar 2026

Bilag 3 – Indkomne høringssvar til Sibelcos ansøgning om råstofindvinding i fællesområde 526-DA Klintegrund

Ansøgningen og miljøkonsekvensrapporten har været i høring i perioden 25. marts til den 2. maj 2025. Høringssvar, samt partshøringssvar, i forbindelse med den offentlige høringsrunde ses herunder.

Til den offentlige høring blev følgende høringssvar indsendt til Miljøstyrelsen:

- Danmarks Naturfredningsforening - Bornholm
- Rohde Nielsen v Peter Appel
- Etablissement- og Terrænkommendoen (EKT)
- Slots- og Kulturstyrelsen
- Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
- Sikre Farvande
- Søfartsstyrelsen
- Transportministeriet

Høringssvar i forbindelse med den offentlige høringsrunde ses i deres helhed herunder.

Høringssvar til den offentlige høring

Danmarks Naturfredningsforening - Bornholm

Høringssvar angående ansøgning om tilladelse til indvinding af råstoffer i fællesområde 526-DA Klintegrund.

DN Bornholm mener generelt ikke, at der skal gives nye tilladelser til råstofindvinding i Natura 2000- områder eller i udpegede beskyttede havstrategi-områder (MPAer), en mening vi deler med hovedafdelingen i DN.

I forhold til miljøkonsekvensvurderingen mener vi også, at det er problematisk at aktiviteten vil resultere i en moderat negativ påvirkning af miljøforholdene: Havbund og dybde, flora og fauna, fisk og fiskeri samt fugle (Tabel 11-1). Det område der påvirkes negativt, er hovedsageligt naturtypen hårbund med høj artsrigdom, som vi mener er særlig vigtigt at beskytte.

Vi mener desuden at der i vurderingen er eksempler på en problematisk ekstrapolering af påvirkningsgraden, eksempelvis at indvindingen vil resultere i en dybdeændring på gennemsnitlig 0,5 m i ansøgningsområdet, hvilket vurderes til

en høj grad af påvirkning af lang til permanent varighed og alligevel vurderes den overordnet betydning så til moderat (tabel 9.2).

Rohde Nielsen v Peter Appel

J.nr.: 2022-85833: Høringssvar til Sibelco Nordic A/S' ansøgning om tilladelse til

indvinding af råstoffer på havet i fællesområde 526-DA Klintegrund

Jeg skal på vegne af Rohde Nielsen A/S ("RN") komme med bemærkninger til ansøgning om tilladelse til indvinding af råstoffer på havet i fællesområde 526-DA Klintegrund ("**Fællesområdet**") fra Sibelco Nordic A/S ("**Sibelco**") af 19. december 2024 ("**Ansøgningen**")

RN kan tilslutte sig, at der kan gives en primærtilladelse til fællesområde 526-DA Klintegrund, men skal komme med følgende indsigelser til Ansøgningen:

1. Der skal ikke gives tilladelse til indvinding ved brug af stiksugning

Det fremgår af Ansøgningen under pkt. 8 om indvindingsmetode, at Sibelco søger om tilladelse til at foretage indvinding med slæbe- og stiksugning.

RN gør indsigelse mod, at der gives tilladelse til at indvinde råstoffer ved stiksugning (indvindingsmetoden).

Det fremgår af råstofloven¹ § 3, at der ved lovens anvendelse blandt andet skal lægges vægt på miljøbeskyttelse, hvorfor Miljøstyrelsen ikke bør tillade indvinding ved stiksugning, da dette er skadeligt for havmiljøet.

I miljøkonsekvensvurderingen, der er vedlagt Ansøgningen, fremgår det på side 9, at:

"Spor efter stiksugning er i dag generelt udbredt i fællesområdet og områder med huller i havbunden efter stiksugning dækker ca. 20 % af eksisterende fællesområde 526-DA. Enkelte spor efter slæbesugning er også observeret i fællesområdet (GEUS, 2018)."

Det fremgår videre på side 23, at ved stiksugning med det konkrete indvindingsfartøj som angivet af Sibelco vil der opstå sugehuller på et havbundsareal på 550 m² og en gennemsnitlig dybde på 2,2 meter. Det er ligeledes nævnt flere steder i miljøkonsekvensvurderingen og efterfølgende notat fra WSP af 19. december 2024, at stiksugning vil være den dominerende indvindingsmetode samt, at det vil have betydning for arealfordeling og havdybden samt medføre ændringer af havbunden (substrat- og dybdeforhold).

Det er således ubestridt, at der skabes dybe huller på havbunden, hvor der er blevet indvundet råstoffer ved stiksugning. Det gøres gældende, at sådanne huller vil være skadeligt for havbunden i forhold til f.eks. sikring af det generelle iltniveau mv. Dette skyldes særligt, at hullerne tiltrækker/samler organisk materiale, der ved nedbrydning kræver større iltforbrug. Dette medfører samlet, at der i stiksugningshullerne udvikles dårlige iltforhold, som kan have vidtrækkende

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1230 af 20. november 2024 om råstoffer ("**Råstofloven**")

konsekvenser for havmiljøet i det pågældende område.²

Et eksempel herpå er Øresundsområdet, herunder Køge Bugt, som har været særligt ramt af iltsvind som følge af stiksugning i længere perioder, og hvor der er påvist huller på op mod 5 meter under den oprindelige havbundsoverfalde. Det er uvist, hvor langvarige konsekvenserne heraf kan være, da det vil påvirkes af de lokale strømforhold, men i områderne omkring Øresund er der fundet huller fra stiksugning helt tilbage fra 1950'erne.³

Iltsvindet i sugehullerne forstærkes yderligere ved, at iltsvind gør det nærmest umuligt, at der kan genetableres dyre- og planteliv, når først hullerne er opstået, idet der ikke sker en udskiftning af bundvandet i hullerne grundet manglende påvirkning fra strøm og bølger mod bunden af sugehullerne. Der er ingen garanti for, at den oprindelige biologi, der var på havbunden før, der blev foretaget stiksugning, kan genetableres. Modsat ved slæbesugning er der derfor en risiko for, at sugehullerne og de afledte konsekvenser forårsaget af stiksugningen vil blive permanente og kan akkumulere over en årrække, indtil området er dødt⁴.

Dertil kommer, at stiksugning ligeledes medfører fjernelse af overfladesediment, ændringer i substraktforhold og forringede lysforhold, hvilket både individuelt og i samspil med den manglende ilt kan have konsekvenser for områdernes flora og fauna, samt for bundlevende organismer, der kræver både ilt og lys⁵.

Hvis der gives tilladelse til indvinding med stiksugning i Fællesområdet, hvor der allerede kan ses påvirkning af tidligere indvinding ved stiksugning, vil dette problem kun blive værre over tid og få betydelige konsekvenser for havmiljøet.

Rohde Nielsen skal således påpege, at I et område, hvor der er stiksuget i væsentligt omfang, kan der ikke senere ske indvinding med den meget mere effektive indvindingsmetode med slæbesugning.

Miljøstyrelsen skal således ikke give tilladelse til, at der foretages indvinding med stiksugning.

2. Indvinding til brug for produktion og eksport

Sibelco angiver, at Ansøgningen indgives i henhold til §20, stk. 2, nr. 2, i Råstofloven.

RN gør indsigelse mod, at der gives tilladelse til indvinding af råstoffer til brug for produktion og eksport af blandt andet mørtel, cement og beton, da dette strider imod formålet med bestemmelserne i Råstofloven og øger risikoen for, at Sibelco opnår monopol på indvinding fra Fællesområdet. Denne risiko vil styrkes ved indsættelsen af et fyldssandsforbud i den nye tilladelse (se afsnit 4 nedenfor).

² Rambøll rapport om Øresunds naturværdier og råstofressourcer af 2018, s. 29 - <https://mst.dk/media/jfxlkyzo/oeresunds-naturvaerdier-og-raastofressourcer-2018.pdf>

³ Ibid, s. 29-30

⁴ DTU Aqua-rapport nr. 336-2018, ” Menneskeskabte påvirkninger af havet – Andre presfaktorer end kvælstof og klimaforandringer”, s. 15ff

⁵ Miljøstyrelsens kortlægning af stiksugning i det Nordlige Øresund af 2018, s. 35-36 - [stiksugning-i-det-nordlige-oeresund-2018.pdf](#)

Det fremgår af Ansøgningen under punkt 1, at formålet med Ansøgningen er, at:

”sikre forsyningen af kvalitetssand og imødekomme efterspørgslen af kvartssand til Bornholm og resten af Skandinavien, som grundet sin slidstærke og velafrundede form er velegnet til en række specialprodukter i industrien. Kvartssand bruges blandt andet til mørtel, cement og beton samt filtersand til rensning af drikkevand. Desuden er kvartssandet godt til sandblæsning i blanding til beton sammen med cement og vand.”

Formålet med tilladelser til indvinding af råstoffer efter Råstoflovens § 20, stk. 2, nr. 2, er fastlagt i lovbemærkningerne (oprindeligt i forhold til tidligere udlagte konverteringsområder, der efterfølgende blev til de nuværende fællesområder). Her fremgår det, at:

”Disse områder vil blive udlagt ved bekendtgørelse efter forslaget til § 22, stk. 1, og vil fremover blive benævnt »fællesområder«. Herved sikres, at mulighederne for indvinding til mindre arbejder og mindre virksomheder ikke forringes.”⁶

En tilladelse til indvinding til brug for produktion i blandt andet betonindustrien vil medføre, at råstoffer udgår af det naturlige kredsløb. Dette skyldes, at råstoffer ikke ved anvendelse i produktion af beton mv. kommer naturligt tilbage som en del havbunden eller lignende og derfor ikke kan anvendes igen.

Dertil kommer, at råstofafgiftsreglerne tilskynder eksport af råstoffer hvilket er i direkte modstrid mod råstoflovens bemærkninger om, at råstofferne i et fællesområde bør være til rådighed for lokal forsyning. Ønsker en indvindingsvirksomhed at eksportere materialer bør det ske fra et område der alene er udlagt til denne virksomhed og ikke fra et fællesområde. Der henvises til affalds- og råstofafgiftslovens § 5, stk. 3, der foreskriver at ved eksport af råstoffer er der ikke afgiftspligt.

På den baggrund vil en tilladelse til udelukkende at foretage indvinding til produktion af cement, mørtel, beton mv., ikke leve op til formålet med Råstofloven, hvilket vil være en fejlagtig administration af lovens regler fra Miljøstyrelsens side.

3. Indvindingsområdet skal være til rådighed til almene formål

RNs indsigelse mod, at der gives tilladelse til indvinding til brug for produktion af beton mv., støttes endvidere på, at dette vil medføre, at der ikke er tilstrækkelige råstoffer til rådighed for almene formål.

Det fremgår af Råstoflovens § 1, at formålet med loven er at sikre, at udnyttelse af de indvundne råstoffer sker *”efter en samlet interesseafvejning og efter en samlet vurdering af de samfundsmæssige hensyn, som nævnt i § 3.”*

Det er afgørende, at der ved indvinding af råstoffer fra det danske søterritorium kan varetages almene samfundsbehov, og at de råstofressourcer, der er til

⁶ Se bemærkningerne til § 20, stk. 2, nr. 2, i lovforslag nr. 190 af 1. april 2009.

rådighed, anvendes til udførelse af væsentlige samfundsopgaver, herunder til den generelle sikring af forsyningssikkerhed, kystsikring, opsætning af diger (og reparation heraf), udførelse af anlægsarbejder i danske havne osv.

Det gøres gældende, at hensynene hertil bør komme før hensynet til erhvervslivets interesser, herunder produktion og eksport af f.eks. mørtel, cement og beton. Dette understøttes af, at råstoffer, der anvendes til disse formål, automatisk udgår af havbundens naturlige kredsløb.

Som anført ovenfor vil indvinding til det i Ansøgningen angivne formål derfor vil medføre, at der ikke er tilstrækkelige råstoffer til brug for almene formål, herunder kystsikring og andre klimaforanstaltninger.

De seneste år har vist, at de danske kyster er udfordret af klimaforandringer, og at der er politiske ønsker om projekter til beskyttelse heraf. Eksempler herpå er f.eks. Grøn aftale af 3. maj 2024⁷ med henblik på styrkelse af kysterne mod oversvømmelser og senest udmøntning af aftale om at afsætte 150 mio. kr. til kystpuljen, der blandt andet skal beskytte de danske kyster mod vildere vejr og den dermed større risiko for stormflod⁸.

Skal sådanne projekter – og andre grønne projekter – i fremtiden kunne udføres, er det afgørende, at det gennem administrativ praksis fra Miljøstyrelsen sikres, at betonindustrien mv. ikke favoriseres, men at der sikres tilstrækkelige ressourcer til almennyttige formål.

På den baggrund vil tilladelser til brug for formål som angivet i Ansøgningen med tiden medføre, at der ikke vil være tilstrækkelige ressourcer til nødvendige og almene formål af betydning for samfundet.

4. En ny tilladelse til indvinding i Fællesområdet skal ikke indeholde begrænsninger mod indvinding af fyldsand

Der er i den nuværende tilladelse til indvinding af råstoffer i Fællesområdet (NST 7322-01115) indsat et fyldsandsforbud, hvilket medfører, at der ikke må ”*indvindes materiale til anvendelse til opfyldning, herunder kystfodring og etablering af strande.*”

RN har tidligere indgivet en ansøgning om en vilkårsændring af den nuværende tilladelse i Fællesområdet med henblik på at få ophævet fyldsandsforbuddet.

På den baggrund gør RN indsigelse mod, at der indsættes et identisk eller lignende forbud, som forhindrer og/eller begrænser indvinding af ressourcer til opfyldning mv., i den nye tilladelse. Et fyldsandsforbud som det nuværende strider grundlæggende imod formålet med fællesområdetilladelser. Formålet med indførslen af fællesområder var netop at sikre en forbedret samfundsmæssig råstofforsyning.

⁷ [Grøn aftale styrker kysten mod oversvømmelser - Kystdirektoratet](#)

⁸ [Milliontilskud til udsatte områder mod oversvømmelser - Kystdirektoratet](#)

Dette fremgik helt klart ved lovrevisionen af Råstofloven i 2009, hvor det blev gjort klart fra Miljøministeriet, at der i samfundsmæssig råstofforsyning indgik indvinding af materialer til brug for mindre forsyningsopgaver, f.eks. digebrud, kystsikring mv.⁹ (dvs. til brug for almene formål, som redegjort for i afsnit 3).

Ved lovrevisionen i 1996 bekræftede daværende miljøminister, Svend Auken, at der ved udlægning af fremtidige områder til indvinding skulle lægges stor vægt på, at disse blev udlagt *"geografisk så spredt og har en sådan råstofrummelighed, at områderne vil kunne anvendes til indvinding af råstoffer til mindre anlægsarbejder rundt om i landet"*, og der skulle tilstræbes, at områderne blev så geografisk spredte, at *"alle landets egne i samme grad som i dag vil kunne forsynes med råstoffer fra havet"*, jf. Folketingstidende 1995-96, Tillæg B, side 837f (svar på udvalgs spørgsmål 42 og 43).

Ministerens bekræftelse angik de dagældende såkaldte "overgangsområder", som ved lovrevisionen i 2009 overgik til fællesområder. Hensynet til udlægning af geografisk spredte og rummelige "overgangsområder" er således i denne henseende identisk med hensynet til udlægning af "fællesområder".

Søfartsstyrelsen har på linje hermed i redegørelsen tilgængelig på www.havplan.dk ("**Havplanredegørelsen**") anført, at der i havplanen udlægges zoner til indvinding af sand og grus og fyldsand mv. til forsyning af fremtidens kystsikrings-, bygge-, anlægs- og infrastrukturprojekter. Det er anført i Havplanredegørelsen, at bevæggrunden herfor naturligvis er, at behovet for nye boliger, kystsikring og infrastrukturprojekter stiger, hvilket øger behovet for forsyninger af byggematerialer tilsvarende¹⁰.

RN er helt enige i denne prioritering af råstofforsyning og er tilsvarende enig i Søfartsstyrelsens observation i Havplanredegørelsens side 12 om, at *"Råstofindvinding på havet supplerer indvindingen på land, hvilket gør Danmark stort set selvforsynende med sand, grus og sten"*.

Det følger desuden af Miljøstyrelsens rapport "Evaluerings- og tilladelsesmodel samt vederlag for råstofindvinding på havet" ("**Evalueringsrapporten**"), der blev udarbejdet i samarbejde med COWI i april 2020, at der i dag er forbud og begrænsninger vedrørende indvindingen af fyldsand for omkring halvdelen af de nuværende fællesområder. I resten af fællesområderne må der indvindes fyldsand, indtil det samlede årlige loft for området er nået.

Der henvises til Evalueringsrapportens side 37, hvoraf følgende fremgår:

"Det er i dag et vilkår for ca. halvdelen af de nuværende fællesområder, at råstoffer ikke eller kun i mindre omfang må anvendes som fyldsand. I resten af fællesområderne må der hentes fyldsand, indtil det samlede årlige loft for området er nået."

⁹ Ministerens svar på udvalgs spørgsmål 10 til L 190 af 1. april 2009: forslag til lov om ændring af lov om råstoffer.

¹⁰ [HAVPLANREDEGØRELSE](#) af november 2023

Det skal desuden påpeges, at der hverken efter Råstofloven, lovforslagsbemærkningerne til Råstofloven eller Råstofbekendtgørelsen er holdepunkter for sådanne restriktioner (forbud og begrænsninger) i forhold til muligheden for at indvinde fyldsand.

Der henvises til Evalueringsrapportens side 36, hvor følgende anføres:

"Det fremgår ikke klart af forarbejderne, om det har været intentionen at indføre begrænsninger på, hvilke anvendelser råstoffer kan indvindes til fra fællesområder."

Det vil derfor ikke stride mod Råstoflovens formål og lovgivernes intention med Råstofloven at tillade indvindingen af fyldsand. Modsat vil det være uforeneligt med Råstoflovens formål og lovgivernes intention med Råstofloven at afskære indvindingen af fyldsand, hvis der ansøges derom.

Udover at fyldsandsforbud og fyldsandsbegrænsninger ikke er i overensstemmelse med gældende lovgivningsformål, så har det også store konsekvenser for branchen. COWI udtaler i Evalueringsrapporten, s. 37, at:

"Fyldssandsbegrænsningen giver udfordringer for dele af branchen. Det skyldes, at der i dag faktisk stilles krav til kvaliteten i en stor del af det materiale, der anvendes til opfyldning, herunder havneudvidelser. Disse kvalitetskrav til fyldsand fremgår af entreprenørens kontrakter. Argumentet om, at der ikke må indvindes fyldsand, fordi kvalitetsmaterialerne skal anvendes til formål, hvor projektet forudsætter brug af kvalitetsmaterialer, holder dermed ikke."

COWI konkluderer i rapporten, at indskrænkninger i form af fyldsandsforbud og fyldsandsbegrænsninger ikke er tidssvarende, at de ikke er hensigtsmæssige henset til behovet for at forsyne f.eks. anlægsprojekter, med de nødvendige ressourcer samt, at de er unødvendig, da der allerede stilles kvalitetskrav til brug for ressourcer, der skal anvendes som opfyldning, f.eks. i forbindelse med havneudvidelser.

En afledt konsekvens af indsættelsen af et fyldsandsforbud eller en fyldsandsbegrænsning vil være påvirkningen af konkurrenceforholdene i branchen, da der vil være en betydelig risiko for, at Sibelco vil kunne få monopol, hvis de indvundne ressourcer alene kan anvendes som en del af betonproduktionen.

Hvis Miljøstyrelsen trods RN's indsigelse fastsætter et fyldsandsforbud, er det afgørende, at Miljøstyrelsen sikrer, at dette ikke kan omgås, f.eks. ved at de indvundne råstoffer gennemgår en sorteringsproces på land (efter de er blevet indvundet fra havbunden) med videresalg af lavkvalitetsmaterialerne. Miljøstyrelsen må føre streng kontrol med at materialerne anvendes i overensstemmelse med Miljøstyrelsens administrativt fastsatte regler om, at materialerne kun anvendes til kvalitetsformål. Det bør også påses, at der trods omsortering betales råstofafgift af alle de afgiftspligtige råstoffer.

På denne baggrund bør Miljøstyrelsen ikke indsætte et fyldsandsforbud eller fyldsandsbegrænsninger i en ny tilladelse til indvinding af råstoffer i Fællesområdet.

5. Særligt om behov for indvinding til projekter på Bornholm m.v.

Der er ingen fællesområder omkring Bornholm, hvor der kan eller må indvindes fyldsand, da alle af fællesområderne ved Bornholm indeholder et fyldsandsforbud eller en fyldsandsbegrænsning. I kontrast dertil er der kun sådanne forbud eller begrænsninger for indvinding af fyldsand i omkring 50 % af fællesområderne på landsgennemsnit. Der er således væsentlig dårligere vilkår for at indvinde fyldsand ved og omkring Bornholm i forhold til landsgennemsnittet.

Dertil kommer, at tilladelserne til fællesområderne omkring Bornholm er udstedt tilbage i 2015 og udløber automatisk i december 2025, medmindre der er ansøgt om en ny tilladelse. Det styrker yderligere, at det ikke vil være muligt at indvinde tilstrækkeligt med råstoffer i områderne til brug for vigtige anlægsarbejder, f.eks. i forbindelse med udvidelsen af Rønne Havn, hvis der enten ikke udstedes nye tilladelser eller disse indeholder fyldsandsforbud.

Derfor kan det klart konstateres, at hensynet om at sikre en forbedret samfundsmæssig råstofforsyning ved geografisk spredte og rummelige områder ikke er opfyldt, da alle fællesområderne ved og omkring Bornholm er underlagt særlige fyldsandsrestriktioner.

Restriktionerne i tilladelserne til områderne omkring Bornholm medfører, at fyldsand ikke vil kunne indvindes. Der vil med andre ord ikke være fællesområder, der har en sådan råstoffrummelighed, at områderne kan anvendes til indvinding af råstoffer til anlægsarbejder i disse områder, herunder mindre forsyningsopgaver f.eks. til digebrud og kystsikring.

Resultatet af restriktioner vedrørende fyldsand vil være, at materialerne må indvindes på land eller fra fællesområder langt fra Bornholm og transporteres med lastbil eller skib, hvilket er tydeligt i strid med Råstoflovens formål, miljøhensyn og de fordele/forudsætningen for fællesområdetilladelserne, som Miljøstyrelsen selv har beskrevet i Evalueringsrapporten. De nærmeste fællesområder uden restriktioner i forhold til fyldsand ligger i Faxe Bugt (fællesområde 520-AA Faxe Bugt Nord), som er omkring 150 km fra Rønne (fugleflugtslinje) (også for dette fællesområde vil der gælde en fyldsandsbegrænsning, når den gældende primærtilladelse for området ophører).

Der foreligger således her væsentlige samfundshensyn til, at råstoffer er til rådighed i geografisk spredte områder, herunder ved og omkring Bornholm, som blandt andet kan anvendes i forbindelse med etablering af foranstaltninger til klimasikring/beskyttelse mod klimaændringer (f.eks. kystsikring og digebyggeri).

På denne baggrund bør Miljøstyrelsen ikke indsætte et fyldsandsforbud eller fyldsandsbegrænsninger i en ny tilladelse til indvinding af råstoffer i Fællesområdet.

Etablissement- og Terrænkommendoen

Etablissement- og Terrænkommendoen har modtaget høring vedrørende tilladelse til indvinding af råstoffer på havet i fællesområde 526-DA Klintegrund.

Efter høring af myndigheder under Forsvarsministeriet, skal Etablissement- og Terrænkommendoen oplyse, at der er følgende bemærkninger:

Ved arbejde i indvindingsområdet skal der holdes klart af Forsvarets øvelsesområde EKR 95 og EKR 96, såfremt disse er aflyst til skydning.

Generelt skal der i forbindelse med arbejde ved/i havbunden gøres opmærksom på, at såfremt der bliver identificeret/forekommer fund af ueksploderet ammunition eller lignende farlige genstande, skal arbejdet straks indstilles, og der skal tages kontakt til Søværnskommendoen jævnfør BEK 1229 af 03/10/2023 § 9 om sejladsikkerhed ved entreprenørarbejde og andre aktiviteter mv. i danske farvande.

Søværnskommendoen ved National Maritime Operations Centre (NMOC) kan telefonisk kontaktes på: +45 728 50380/+45 728 50370. Foruden ovenstående forhold, skal der gøres opmærksom på, at de udstedte tilladelser, samt kontaktoplysninger til det firma eller de skibe som eventuelt skal udføre arbejdet, skal være tilgængelige for Søværnskommendoen, NMOC via den myndighed, der udsteder tilladelsen. Såfremt der er opdateringer i kontaktoplysningerne, kan disse fremsendes direkte til Søværnskommendoen, NMOC på nedenstående adresser:

Navn:	Telefon:	e-mail:
Vagthavende officer:	+45 728 50380	FKO-KTP-NMOC-VO@mil.dk
Maritime Assistance Service:	+45 728 50370	mas@sok.dk
	+45 728 50371	
Omstilling:	+45 728 12300	

Eventuelle henvendelser i sagen bedes rettet til sagsbehandler Solveig With Uhre Christensen pr. mail: fes-nps24@mil.dk eller telefon 7281 3348.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har skiftet navn til Etablissement- og Terrænkommendoen.

Slots- og Kulturstyrelsen

Vi har indsendt høringssvar på sagen dog med to dages fristforlængelse, men vi har bifaldt ræsonnementet i jeres vurdering på kulturarv i VVM og stiller umiddelbart ikke vilkår i denne sag.

Vi har blot behov for at se den understøttende dokumentation for jeres konklusioner, hvilket vil sige boreprofilerne hvoraf den beskrevne lagdeling fremgår, samt GEUS' rapport fra 2018 angående gennemgang af anomalier på havbunden.

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har gennemgået det ansøgte og også sendt dette i høring hos relevante foreninger/fiskere. Vi har ikke modtaget svar på denne høring, og vi vurderer heller ikke, at det ansøgte vil berøre eventuelle fremtidige fiskeriinteresser. Vi har derfor ikke bemærkninger til det ansøgte.

Sikre Farvande

Sikre Farvande – Beredskabsstyrelsen har ingen indvendinger imod den ansøgte råstofindvending.

Der henvises til vedlagte bekendtgørelse og skema, der bedes efterlevet i relevant omfang.

For så vidt angår de nævnte zoner i havplanen har Sikre Farvande ingen bemærkninger.

Søfartsstyrelsen

Søfartsstyrelsens Havplansekretariat har ikke bemærkninger til høringen, idet vi har en forventning om, at der indgås samrådsaftale med de relevante myndigheder, der har arealudlæg i medfør af havplanen, i det pågældende område.

Transportministeriet

Transportministeriet har ikke bemærkninger til høringen.

Partshøringssvar

Ansøger havde følgende bemærkninger:

Sibelco Nordic A/S har d. 20. maj 2025 modtaget partshøring af indkomne høringssvar til ansøgning i fællesområde 526-DA Klintegrund (MST Id nr.: 12679891).

I samarbejde med Sibelco Nordic A/S har WSP i det følgende svaret på de indkomne høringssvar til ansøgningsmaterialet modtaget fra nedenstående parter:

- Danmarks Naturfredningsforening – Bornholm
- Rohde Nielsen A/S
- Etablissement- og Terrænkommendoen (EKT)
- Slots- og Kulturstyrelsen
- Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
- Sikre Farvande – Beredskabsstyrelsen
- Søfartsstyrelsen
- Transportministeriet

Det skal bemærkes, at WSP på vegne af Sibelco Nordic A/S samtidig fremsender tilsvarende svar til partshøringer vedrørende de to øvrige råstofansøgninger:

Auktionsområdet Bakkegrund Syd (2022-82115) og Fælleområde 526-IA Bakkegrund Syd (2022-86276). Dette skyldes, at der er betydeligt overlap i de indkomne høringssvar og en vis synergi i besvarelsenerne, hvorfor det er aftalt med Miljøstyrelsen, at bemærkningerne fremsendes samlet den 15. september 2025.

Danmarks Naturfredningsforening Bornholm - Ansøgers kommentarer

Sibelco Nordic A/S er ikke ansvarlig for beslutningen om udlægning af råstofområder i Natura 2000-områder eller beskyttede havstrategiområder. Udlægning af råstofområder og udstedelse af tilladelser til indvinding falder under Miljøstyrelsens resort og foregår efter en samlet interesseafvejning i henhold til råstofloven.

Der henvises i øvrigt til den gennemførte Natura2000-konsekvensvurdering for 526-DA Klintegrund, hvor det på baggrund af en detaljeret faglig gennemgang, vurderes, at der ikke er en negativ væsentlig påvirkning af Natura2000-områderne og deres udpegningsgrundlag som følge af den ansøgte indvindingsaktivitet eller i kumulation med øvrig råstofindvinding samt andre projekter i nærområdet.

I forhold til om en moderat negativ påvirkning af miljøforholdene: Havbund og dybde, flora og fauna, fisk og fiskeri samt fugle (Tabel 11-1) er særligt problematisk, skal det her påpeges, at dette udelukkende er lokalt i ansøgningsområdet, som udgør en ubetydelig del af miljøparametrenes samlede udbredelsesområde omkring Bornholm. Ansøgningsområdet har været påvirket af indvinding i årtier og er således i forvejen indvindingspåvirket og vurderes ikke som et vigtigt habitat for arterne. Og indvindingens påvirkning i påvirkningszonen og i havet udenom er mindre til ingen! Havbunden omkring Bornholm og bestandene påvirkes således ikke generelt, men udelukkende på et meget lille og i forvejen indvindingspåvirket areal inden for selve ansøgningsområdet.

Der må forventes en vis form for påvirkning i udlagte områder til råstofindvinding på havet, da havbunden fjernes. Det væsentligste er om påvirkningerne belaster miljøet uden for de udlagte råstofområder og om påvirkningen inden for råstofområdet er reversibelt eller irreversibelt. Dette behandler MKR'en baseret på et solidt datagrundlag.

Hårbunden påvirkes ikke af indvinding, da indvindingen fjerner sand og foregår på sandbund. Tværtimod vil indvindingen på sigt øge forekomsten af sten i området vha. blotlagte klipper, sten og skyllebanker. Indvindingen medfører således ikke en reduktion af hårbunden, men derimod en stigning af udbredelsen af hårbund. Fra MKR s 107: *"Bundflora- og bundfaunasamfundene i ansøgningsområdet vil ikke ændres som følge af en mindre ændring af havbundens substrattype fortrinsvis som følge af en større andel sten og skyllebanker lokalt, hvor der forekommer sandbund. Udbredelsen af sandbundssamfundet arealmæssigt kan dog reduceres minimalt og vurderes overordnet set som af ubetydelig betydning for bundflora og faunasamfundene i ansøgningsområdet."*

Bemærk her, at den ubetydelige ændring skyldes en ændring mod lidt mere hårbund som følge af indvindingen.

En vurdering på moderat negativ samlet påvirkning for havbund som følge af dybdeændringen på 0,5-8,5 m (jf. MKR+suppl. notat) i ansøgningsområdet er i Tabel 9-2 begrundet i følgende: påvirkningen er lokal i et mindre område indenfor ansøgningsområdet (ressourcen findes på 48% af ansøgningsområdets areal), graden er høj, og varigheden langvarig til permanent, da det vil tage lang tid før

hullet genopfyldes (>10-20 år). Lokalt i de største sugehuller kan der godt argumenteres for en væsentlig negativ dybdepåvirkning, men set samlet for hele ansøgningsområdet, så vurderes påvirkningen at være moderat negativ. Dette skal også ses i forhold til referencescenarie, hvor der i forvejen forekommer spredte dybere sugehuller, hvorved merbelastningen er mindre signifikant.

Påvirkningen er reversibel for bundflora og fauna, da arterne kan genetablere sig indenfor <1-5 år, med undtagelse af på et meget lille areal (2 % af ansøgningsområdet og 4 % af arealet af den kortlagte ressource), hvor makroalger ikke vil kunne genetableres sig alene vurderet ud fra dybden (>24,4-33,5 m dybde). Dette vurderes dog kun til moderat negativ påvirkning, da det er et meget lille areal indenfor selve ansøgningsområdet, hvor der i forvejen forekommer meget lav til ingen dækningsgrad for makroalger (<1-1% dækningsgrad) pga. mangel på fasthæftningssubstrat (sten) på sandbunden, hvor der indvindes. Sandbunden er således ikke en vigtig habitat for makroalgerne i området, og blotlægning af enkelte sten og skyllebanker som følge af indvindingen vil øge arealet indenfor ansøgningsområdet, hvor der findes sten som makroalgerne kan fasthæfte sig på. Vurderingen ender således på moderat i stedet for væsentlig, da den modificeres af en meget lav forekomst af makroalger i forvejen, da dybdeændringen således ikke påvirker makroalgernes udbredelse og dækningsgrad væsentligt i ansøgningsområdet som i forvejen er meget lav, og da indvindingen kan øge forekomsten af fasthæftningssubstrat for makroalger i form af blotlægning af klipper, enkelte sten og skyllebanker.

Rohde Nielsen A/S - Ansøgers kommentarer

Nedenstående bemærkninger til Rohde Nielsens høringssvar er overordnet for alle punkterne i høringssvaret og gælder samlet for alle tre af Sibelcos ansøgte råstofområder.

Med høje krav til kvalitet og kornstørrelse på det indvundne sand kræves indvinding med stiksugning. Ved indvinding af kvalitetssand til produkter, som skal leve op til kundernes høje krav, er det nødvendigt, at sandet kan indvindes fra et delområde, hvor Sibelco har kendskab til sandets kvalitet. Derfor skal sandindvindingen ske ved stiksugning, hvor sandet kan indvindes fra et specifikt område, hvor den rette type sand kan anvendes til hvert enkelt produkt.

At stiksugning entydigt skulle forhindre fremtidig slæbesugning på sandbunden, er svært at forstå. Det er meget udbredt, at der i fællesområder i Danmark, pågår både stik- og slæbesugning i de samme delområder inden for det enkelte råstofområde. Det er korrekt, at stiksugning lokalt i de dybeste dele af sugehullerne kan mindske muligheden for slæbesugning, men stiksugning påvirker typisk mindre dele af indvindingsområderne, hvorved der er rig mulighed for slæbesugning på større uberørte havbundsarealer uden for stiksugningshullerne i øvrige dele af råstofområderne. Der er entydig evidens for sameksistens mellem slæbe- og stiksugning fra fællesområder i Danmark f.eks. Grønnerevle, Bolsaks og Karrebæksminde. Herudover indhenter RN pt. sand fra fællesområder, hvor der er tilladelse til og forekommer eller har forekommet stiksugning i de fleste områder. Det er således muligt for stik- og slæbesugning at sameksistere i fællesområderne, som det har været tilfældet de sidste mange årtier. Ansøger mener, derfor det er en kraftig overdrivelse at påstå at stiksugning gør

slæbesugning umuligt, hvilket modbevises af RN's egen forretning, som henter sand i fællesområder med stiksugehuller i forvejen.

Sibelco sælger ikke kvalitetssand som ballast, men som industrimineral, hvor kunden er afhængig af sandets kemiske sammensætning. Sandet til betonindustrien sælges til fremstilling af cement, ikke som ballast til betonproduktion.

For at kunne fremstille sandprodukter med høje kvalitetskrav skal sandsugning kunne foretages i flere forskellige indvindingsområder. Sandets kemiske sammensætning og kornstørrelsesfordeling varierer mellem de forskellige områder. Derfor kan ét enkelt indvindingsområde ikke anvendes – der er behov for flere områder for at opnå den rette blanding til de forskellige sandprodukter.

Sibelcos synspunkt er, at virksomheder, som ikke har behov for kvalitetssand, er velkomne til at søge tilladelse inden for de øvrige indvindingsområder på Rønne Banke til deres egne formål, forudsat at sandsugning til opfyldningssand godkendes.

For at sikre en ansvarlig udnyttelse af naturressourcer bør kvalitetssand anvendes til de specifikke formål, hvor sand med den rette kvalitet er nødvendig – med hensyn til kemisk sammensætning og kornfordeling. Til andre formål, hvor der ikke stilles særlige krav til sandets kemiske sammensætning eller kornfordeling, bør der anvendes andre indvindingsområder.

De virksomheder, der har behov for kvalitetssand, udtager ofte mindre mængder pr. år og har et stort behov for at kunne stole på, at ressourcen er tilgængelig i hele tilladelsesperioden. Det er både økonomisk og tidsmæssigt meget krævende at gennemføre en tilladelsesproces, og virksomheden skal kunne have tillid til, at den ansøgte ressource er tilgængelig, når tilladelsen gives.

Som nævnt byder Sibelco andre virksomheder velkommen til at ansøge om tilladelse til sandsugning i de øvrige indvindingsområder på Rønne Banke til deres egne behov, med godkendelse af sandsugning til opfyldningssand. Alternativt kan der ansøges om bygherreområder til specifikke større anlægsprojekter, hvilket muliggør en sund konkurrence fremadrettet.

Dette sikrer også, at sandet anvendes til det rette formål, hvilket fremmer en ansvarlig forvaltning af naturressourcerne.

Det er korrekt, at størstedelen af al indvundet sand i Danmark sker ved slæbesugning. Denne metode anvendes dog primært, når sandet skal bruges til opfyldningsprojekter, hvor sandets kvalitet er af mindre betydning. Til indvinding af kvalitetssand kan slæbesugning typisk ikke anvendes.

Det er korrekt, at stiksugning medfører frembringelse af kegleformede huller i havbunden, som kan være flere meter dybe (på nuværende tidspunkt op til 1-8 m i fællesområdet). Stiksugning påvirker generelt små havbundsarealer og ved stiksugning efterlades større områder af havbunden inden for ansøgningsområdet som uberørt.

I de supplerende oplysninger til ansøgningen forekommer der detaljerede vurderinger af dybdepåvirkning, substrattypepåvirkning, risiko for iltsvindshændelser mm. Vurderingen i ansøgningsmaterialet er baseret på et solidt datagrundlag, som i alle tilfælde inkluderer stiksugning.

Der henvises i øvrigt til den sammenfattende vurdering i MKR (se kapitel 11), hvor det baseret på et solidt datagrundlag vurderes, at den ansøgte indvindingsaktivitet herunder også stiksugning, ikke medføre væsentlige negative påvirkninger af områdets natur- og miljøforhold på kort eller lang sigt hverken i ansøgningsområdet, påvirkningszonen eller i havområdet uden for.

Det er for Klintegrund vurderet, at der lokalt sker en stigning i forekomsten af sten på havbunden (substrattype 2-4) eller blottede klipper (sedimentære bjergarter), men substrattype 1b vil fortsat dominere havbunden inden for arealet for den kortlagte ressource. Der sker således ikke en væsentlig ændring af substrattyperne i området som følge af den ansøgte indvinding, men derimod en lille, ikke væsentlig substratændring. Substrattypen vil desuden kun potentielt ændres i de mest indvindingspåvirkede områder af havbunden inden for den kortlagte ressource.

De naturlige sedimentdynamiske forhold i området medfører, at spor i havbunden efter råstofindvinding over tid vil helt eller delvist udjævnes. Spor fra stiksugning (maksimalt op til 8 m dybde sugehuller) vil kun delvist udjævnes (langvarig eller permanent påvirkning, >10-20 år). Det vurderes, at de største sugehuller, der er omkring 5-8 meter dybe, som udgangspunkt som følge af de dynamiske forhold i området, ikke genetableres til oprindelig tilstand (irreversibel). Havbundskoten i bunden af sugehullerne vil dog forventeligt gradvist øges som følge af sedimentdynamikken, selvom fuld genetablering ikke opnås.

Jævnfør s. 14 i supplerende oplysninger: Iltsvindsrisikoen i bunden af sugehullerne er generelt lav pga. generel strøm og opblanding af vandsøjlen på den højereliggende del af Rønne Banke, hvor ansøgningsområdet ligger. Det kan dog ikke udelukkes, at der kan forekomme iltsvind lokalt i bunden af de dybeste sugehuller, hvis der sker en lokal ophobning af organisk materiale her. Bemærk at der ikke er observeret iltsvind eller tegn på iltsvind (set i lyset af sunde bestande af bunddyr og planter), som følge af indvinding i de to miljøundersøgelser fra ansøgningsområdet og påvirkningszonen (2022 (WSP) og 2018 (Rambøll)). Ligesom der ikke er observeret ophobning af organisk materiale i bunden af sugehullerne, som består af sand, småsten og kul (se Figur 6). Der er redegjort i stor detalje for sugehuls og iltsvindsproblematikken i både MRK og i særdeleshed i det supplerende notat. Risikoen for iltsvind i området er meget lille, da sugehulsområdet er stort og åbent med god vandudskiftning, og da der ikke er ret mange makroalger og dermed en meget lille organisk pulje til rådighed for ophobning på havbunden. Ligesom den tidligere indvinding og de nuværende sugehuller ikke har ophobning af organisk materiale på havbunden.

Herudover må det stå for RN's egen uvidenhed at påstå, at råstofindvindingen er skyld i iltsvind i Køge Bugt generelt og ikke kun i nogle få sugehuller. Jf. WSP's notat for 548-AA Køge Bugt er det meget sjældent, der måles iltsvind i Køge Bugt,

da det er en lavvandet Bugt med god bølgeopblanding af vandsøjlen (WSP 2025). Gennemgang af samtlige iltrapporter fra NOVANA-programmet fra Køge Bugt viser, at der er forekommet iltsvind (0-2 mgO₂/l) i 3 ud af 59 målinger i iltrapporterne fra perioden 1997-2024 (1. sept 2003, 9. sept 2004, aug. 2007). Desuden skal det påpeges, at der ikke er evidens for at sige, at råstofindvinding er den afgørende faktor, der er skyld i de få tilfælde af iltsvind i Køge Bugt.

RN's behov for fyldsand kan opfyldes uden problemer ved at RN og deres kunder selv betaler for udarbejdelse af ansøgning om indvindingstilladelse, MKR, efterforskningsrapport mm. for de fællesområder de ønsker at bruge, hvoraf en stor andel udløber for tilladelse indenfor de næste par år. Hvilket gør det endnu vigtigere for de indvindere, som har afholdt udgifterne ved at åbne områderne, at der bliver sat begrænsninger på fyldsandet, så RN ikke tømmer områderne med kvalitetsmaterialer til opfyldningsprojekter.

Sibelco påpeger desuden, at der betales råvaregebyrer og -afgifter i henhold til dansk lovgivning.

Etablissement- og Terrænskommandoen - Ansøgers kommentarer

Sibelco Nordic A/S er opmærksom på, at der ved arbejde i indvindingsområdet skal holdes klart af Forsvarets øvelsesområde EKR 95 og EKR 96, såfremt disse er aflyst til skydning. Desuden efterlever Sibelco Nordic A/S retningslinjer vedr. fund af ueksploderet ammunition eller lignende farlige genstande, hvor arbejdet straks indstilles, og der tages kontakt til Søværnskommandoen jævnfør BEK 1229 af 03/10/2023 § 9 om sejladsikkerhed ved entreprenørarbejde og andre aktiviteter mv. i danske farvande. Derudover er Sibelco Nordic A/S klar over, at tilladelser samt kontaktoplysninger på firma/skibe, som skal udføre arbejdet, skal være tilgængelige for Søværnskommandoen, NMOC. Såfremt der er opdateringer i kontaktoplysningerne, sendes disse direkte til Søværnskommandoen.

Slots- og Kulturstyrelsen

Sibelco Nordic A/S har noteret sig, at Slots- og Kulturstyrelsen ikke stiller nogen vilkår til ansøgningen.

Understøttende dokumentation herunder efterforskningsrapport (GEUS, 2018) og tilhørende bilag med boreprofiler er fremsendt til Slots- og Kulturstyrelsen d. 8. september 2025.

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

Sibelco Nordic A/S har noteret sig, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsen ikke har nogen bemærkninger til ansøgte.

Sikre Farvande – Beredskabsstyrelsen

Sibelco Nordic A/S har noteret sig, at Sikre Farvande – Beredskabsstyrelsen ikke har nogen bemærkninger til ansøgte. Ansøger sikrer, at vedlagt bekendtgørelse og skema er efterlevet i relevant omfang.

Søfartsstyrelsen

Sibelco Nordic A/S har noteret sig, at Søfartsstyrelsen ikke har nogen bemærkninger til ansøgte.

Transportministeriet

Sibelco Nordic A/S har noteret sig, at Transportministeriet ikke har nogen bemærkninger til ansøgte.